



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

12. Cechianae Prouin. & Quancei opes, & multitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

rum, absurdi, & pugnantiae conuincendas. Hic primis petitionibus, doctrinae illorum singula tentare firmamenta, quae seorsum vltro facti sua cogebatur; coniuncta nequibant concedere, quod ea inter se pugnarent; dissimulare illi angustias, quibus premi se illicò sentire, vociferari audaciùs quò peiùs arctabantur; demùm alius alium intereipere dicentem, loqui omnes velle, nemo quid vellet satis scire, secum ipsi pugnare, mutuisque se inuicem salibus, & conuitiis mordere, frater ex aduersario spectator, tacitus, & silens, eorum discordia vincere, & quaecumque illi vicissim inter se arguerent, & damnarent iis in Christianismi laudem & triumphum frui. Spreti ergo à suis, & dum deuoti abiere, cautique in posterum dormientibus canibus barbam conuellere, nec iustos quietem tenere Christianos, timiditatis accusare. Sed his huius aui annis duobus vndecimo, & duodecimo, Nanchinum maius nihil protulit quàm apertos Euangelio aditus in Prouinciam Cechianam, à Pechinensi, & Nanchinensi, Regni primariam, & ipsam quondam sub Sungæ Regibus regni caput; aliquantò tunc minorem dignitate; cœtera propemodùm æqualem, viris, vrbibus, naturæ beneficiis, artibus, opulentia illustrem, quàm orize, ac ferici tùm crudi, tùm facti, quæ Regi pendit millionibus innumerata xata pondera testantur. Iaponiæ ad ortum obiacet; in eam horis viginti quatuor, si ventus adspiret traicit. Hancum habet metropolim, Marci Pauli, vt ferunt Quinsajum; vtrumque res sit; Hancum Sinæ, terræ dicunt paradisum, atque vt cœlum Deos suos sic Hancum ciues, suos beare: in plana distenditur delitiis omnibus pinguis; Cratamo anni leuca integra lato ad austrum alluitur; ad occasum lacu aquas suas in vallem deponente cinctam amenissimis collibus; latè ambitus miliarium quadraginta, palatiis, templis, sepulchris, horis, cœnobiis, musæis coronatur, contineturque firmo e selectis lapidibus aggere, qui viam circum euntibus siccam præstat & commodam; vrbis amplitudo, forè Nanchino inferior, verùm suburbia si addas incredibile dictu, visu tamen testatum, miliaria centum amplectitur; multas, præter vsum, Sinis omnibus communem ædes tollit in altissimam contignationem, riuus ex lacu, & flumine in urbem deducti eoque suburbana, millibus aliquot pontium iunguntur. Aedificiis splendet, numero, & magnitudine operum superbis, tùm profanis, tùm sacris, adeoque etiam Saracenorum fanis. Frequentatur, Majo, & Martio peregrinantium ad idola concursu; qui dies exigunt ad genua Deorum noctes, in expilandis ciuium domibus, turres illic videntur quatuor, quales aliàs retuli, nouem Ordine contignationum in alium euctas; arcus item illi quos diximus ex elaborato marmore trecentis, & peritæ architectonices iustis ex regulis constructi. Urbis medium mons factitiùs tenet, ex quo eminet templum ingens, custodi vrbis Spiritui, Cimo Hoamo sacrum; templo inferior, columnis innumerasibus ligneis incumbens turris horologium sustinet, Saraceni vt ferunt præsentem

11.
Cechianæ
Prouin. &
Quancei
opes, & mul-
titudine.

priscum opus, dum penes familiam Iuenam Regnum esset. Constat hanc machinam multa vasa, quae aquam filatim acceptam, singula in sibi proxima transmittunt, donec supremo & capacissimo totam reddiderint, exat huius ex umbilico stylus horis notatus duodecim, quas aqua paulatim ascendens contactu indicat; turris custos urbi significat Arithmetico caractere vasto, numerum horae pro tabula in prospectum exponens. Orizae saccos quotidie, decies mille dicuntur absumi, & est saccus centum hominum demensum; horum autem quotannis miliones duos, dena & quingenta millia Regi pendunt; crudi pondus serici librarum ter mille millium sexcentarum; texti laboratque bis mille solidos, & quingentos pannos, neque propterea sic exhauriuntur, quin vestis serica sit iis decuplo vilior, quam nobis lancea: ibat tertius iam annus cum Nanchino, dierum nouem itinere, in hanc urbem Prouinciæ Principem, expetebantur Patres à grauissimis Mandarinis; & impetrati denique sunt hoc anno vndecimo, ex Longobardo illic transeunte, missique P. Cattaneus cum recens aduecto ex Europa Trigaultio, & F. Sebastiano Mendezio Sinensi, optimo Catechista. Maio ineunte vix naui exscenderant, cum in eos aspectum designt adolescens, quasi ad se magnoperè pertinerent, subsistens primum, dein quo attentius illos considerat lætior, tandem salutat reuerenter & nisi, ait, me fallit animus, mea causa Deus in has oras vos egit, ac me primum occursum hoc vestro optatissimo beavit, ex vultu, & habitu, Literatos vos puto magni Occidentis, quod cum eorum vnus annuisset, ergo, inquit, me habete discipulum, & Christianum facitote, vno enim ad hoc vestrarum manuum ministerio egeo, legis vestrae arcana, vestris dudum libris apprimè doctus, & idolis exutus ne residuo quidem domi eorum cinere: fletu & gratiis ad Deum salutarent Patres omen optimæ ex solo benè colendo messis, quod adhuc incultum, per se iam edebat Christianos: nec enim is tantum iuuenis prætolabatur eorum aduentum. Multos Riccij librorum assidua lectio, & virtus, præter egregia honestissimi Christiani monita, iisdem desideriis inflammarant; quibus paulò ante incitandis prodigium quoque præcesserat, Christiano enim Pechini baptizato Hanceum reducti, filiolus grauius ægrotauit: mater in idolis & ex idolis tota, exhaustis Medicis accersit ex multis maleficiorum scientissimos venditores; subodoratus sacrilegium maritus, domo exturbat fraudulentos, furentem nequicquam coniuge periculo filij, & idolorum fiducia; exclamantemque aduersus patricidam, & legem remedia vetantem, quæ sola possent filium sanare: quamobrem viro foris in alia distento, sublatam nter brachia filiolum, delubro proximo importat, sparsisque in auras ad facietatem coram idolo votis & lacrimis, suis eadem brachiis domum refert, quem sibi sinxerat pedibus rediturum, virum non latuit fabula, vxore acriter obiurgata, fide ardens, delubrum idem petit, infortunium idolis ferens, delecta suis altaribus, confrin-

13.
Præuenientis gratiæ documentum.